

VERTEC.

Izhaja
1. dne v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
špital-
skih
ulicah
hž št.
273
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 9.

V Ljubljani 1. septembra 1874.

Leto IV.

Vila.

(Češka narodna pripovedka Božene Němčeve; poslov. Iv. T.)

Betuška je bila mlada in zala deklica; nje mati je bila vdova, ter nij imela nič razven siromašne kóčice in dveh koz; a poleg vsega tega je bila Betuška vendar zmirom vesela in zadovoljna. — Počenši od rane pomládi do pozne jeseni je pasla materini dve kozi v bližnjem brezíku (brezovji). — Kedar koli je šla Betuška zjutraj s kozama na pašo, vteknila jej je mati v torbico kos kruha in vreteno, rekoč: „gledaj Betuška, da z večera prineseš polno vreteno domóv!“ A Betuška preslice nij imela, zato jej je mati predívo vselej okolo glave omotala. Potem Betuška vzame torbico, in hajdi za kozama, veselo si prepevájé do bližnjega brezíka. — Kozí, v gozd dospévši, začneta se pasti, a Betuška sede v hlad pod košato drevo, ter jame presti; z levo roko si vleče predívo z glave, a z desno derží vretence, ki je veselo sverčálo po zemlji.

Tako sedéč poje vesele pesence, da se daleč po gozdu razlega. Opazívši na solnci, da je uže poludne, odloží takój vretence, poklíče materini kozi k sebi, ter vsakej pomolí košček kruha, da bi se zabavljali ter nikamor ne odšli, ker ona se odpravlja v gozd, iskat si malo jagod ali kacega družega ovočja, ki je ob tem času bilo uže dozorelo. To, kar je našla, bila je potem nje slaščica h kruhu. Ko je bila s kosilcem gotova, veselo je poskočila, roki dela križem ter prepevájé začela plesati. — Solnce je bilo videti, kakor da se jej skrozi zeleno listje košatega drevesa smeje, a kozí sta legli pokraj nje v mehko travo, misléč si: „kako veselo pastirico imamo!“

Ko se Betuška napleše, jame zopet pridno presti do večera; a na večer domóv prišedši nij bilo materi nikoli treba hudovati se na Betuško, kajti vreteno je bilo vselej polno.

Necega dné, ko se Betuška po starej návadi baš o poludne po siromašnem obédu zopet pripravljá na ples, prikaže se jej prekrasna gospá. Obleko je imela belo, kakor sneg, a tenko in prozorno, kakor pájčevina. Od glave do pasú so jej viseli dolgi zlati lasje, a na glavi je nosila prelep venec gozdnega cvetja. — Betuška se te prikazni zeló prestraši. — Gospá se jej sladko nasmehne ter prijazno reče: „Betuška, kaj ne, da rada plešeš?“

Betuška sliši, kako jo neznana gospa lepo ter ljubeznjivo nagovori, in mine jo takój ves strah, ter jej odgovori: „da, da, plesala bi ves dan!“ — „„Pojdi zatorej, da zapleševi skupaj; jaz te naučim,““ velí prekrasna gospa, prime Betuško za roki ter se zavertí z njo okrog. A jedva sta se začeli kretati, zasliši se jima nad glavo tako prijetna glasba, da je Betuški od radosti serce v persih poskakovalo. Veseli pevci so sedeli po brezovih vejah v černih, modrih in pisanih suknjicah. In kaj bi ne! To je bil shod samih izbranih pevcev, ki so se na povelje prekrasne gospe takój sešli po zelenih vejah. Bili so: slavci, zébe, skorjánci, liščki, zeleni vrabci, drozgi in kos, ki je tudi velik umételjnik v petji.

Betuški sta lici zažaréli, oči so se jej blisketale od veselja, kakor živ ogenj, pozabila je vretena in kóz ter gledala samo prekrasno družíco, s katero se je po bliskovo vertéla po zelenej travi. In tako sta plesali od poludne dor do večera, a Betuška nij prestala plesati, niti sta jo nogi boleli! — Zdajci prestane lepa gospa, Betuškina družíca, ter v tem hipu tudi glasba umolkne, baš po prigovoru: kakor prišlo, tako prešlo.

Betuška začne razgledávati, in evo! solnce se je uže nagibalo za gore; stezáje roki nad glavo dotakne se okolo glave ovitega predíva in spomni se vretena, ležečega tamkaj v travi, da nij polno. Vzame z glave predívo, dene je z vretenom vred v torbico, pokliče kozi ter se napravi domóv. A Betuška denes domóv idóč nij prepevala, kakor je to bila drugekrati njena navada, nego jezila se je, da se je dala neznanej góspé prevariti; obétala je tudi ob enem, ako bi se še kedaj ta gospa prikazala, da je ne bi poslušala. — Kozi, ki nista slišali za soboj veselega petja, ozírali sta se ali za njima res gre njíju prava pastirica. — Tudi mati se je čudila, kako da hčerka denes ne poje, ter je vpraša, ali je morda bolna in zato ne poje? „Ne, mati, nijsem bolna, a gerlo mi je od samega petja uže usehnílo ter zato ne pojem,“ — tako se izgovarja Betuška ter odide spravljat vretena in neizpredenega predíva. Vedela je Betuška, da mati preje takój ne izmotava z vretena, zato je hotela jutrodan prihiteti, kar je denes zamudila, ter baš zategadelj materi niti besedice ne zine o prekrasnej góspé, s katero je plesala tam v zelenem brezíku.

Druzega dne žene Betuška po starej návadi zopet kozi na pašo, ter idóč poje vesele pesence. V gozd dospévši začneta se kozi pasti, a ona séde pod drevo, vzame vreteno v roko ter prede in poje, kajti o petji gre delo boljše od rok. Poldne je bilo uže blizu. Betuška pomolí kozama po zalogáj kruha, odide berzo po jagode ter poverníviši se jame obedovati in se s kozama razgovarjati.

„Oh, moji kozíci, denes vama ne smem plesati,“ govori Betuška, ko je po obedu iz krila pobirala drobtinice ter je metala na kamenje, da je ptice poberó. „A zakaj ne bi smela? zasliši se ljubeznjiv glas, in v tem hipu stóji pred njo zopet ona prekrasna gospa, kakor da je z oblaka padla. Betuška se je zdaj še bolj ustraši, nego-li prvič, ter zamiži, samo da je ne bi videla. A ko gospa zopet povpraša, kakor poprej, žalostno odgovori Betuška: „oprostite, pre-

krasna gospa, ne morem niti smem z vami plesati, ker zopet ne bi zveršila dela, a mati bi se hudovala ná-me. Denes, predno solnce zaíde, treba da nadomestim, kar sem včera zamudla.“ — „„Pojdi samo plesat; dokler solnce zaíde, najde se tudi pomoč!““ dé gospá in prime Betuško za roki, a pevci po brézovih vejah se zopet oglasé. Plesalki se zavertita v kolo, da je bilo veselje gledati. Krasna gospa je denes plesala še mnogo lepše, nego li včera, a Betuška nij obernila očesa od nje in tako pozabila dela ter tudi koz. Zdaj gospa prestane, glasba umolkne, a solnce se je bilo uže nagnilo k zapadu. Betuška vzdigne roki nad glavo, okolo katere je bilo ovito neizpredeno predívo, ter začne milo jokati. A krasna gospa jej vzame z glave neizpredeno predívo, omotá ga okolo tenke brezove šibe, vzame vreteno ter stane presti. Vreteno je na zemlji samo sverčálo in rastle in rastle. Predno je solnce padlo za goro, bilo je vse predívo izpredeno, tudi tisto, kar Betuška včera nij bila izprela. Potem jej krasna gospa dá polno vreteno in reče: „ná, motaj a ne mermraj; dobro pómni moje besede: mótaj a ne mermraj.“ To rekši izgine, kakor da bi se v tla vgreznila.

Betuška je bila zadovoljna ter si mislila: „ker je tako poštena, plesati hočem ž njo zopet, ako še kedaj pride.“

Denes je Betuška zopet veselo pela, da sta kozi rajši domóv šli. Ko domóv pride, jezna je mati pričakuje. Hoteč po navadi prejo izmotati, videla je, da vreteno nij polno; zato se je na Betuško jezila.

„Kaj si včera delala, da nijsi zveršila svojega posla?“ reče mati.

„„Oprostíte, mati, včera sem malo poplesala,““ Betuška ponižno reče, in materi pokaže vreteno ter dostavi: „nu pogledite, zato je denes prepolno.“ Mati ničesar ne odgovori, nego odide kozi mlést, a Betuška vreteno spravi. Hotela je materi povedati, kaj je videla v gozdu, a mislila je: „ne, dokler se mi gospa zopet ne prikaže ter je ne povprašam, kedó in kaj je, stóperv potlej materi povem o njej.“ Kakor je dejala, tako je tudi storila, in denes nij še ničesa povedala materi o čudnej prikazni v gozdu.

Tudi tretji dan žene Betuška zgodaj zjutraj materini kozi v gozd na pašo. Tam v hlad sede pod košato drevo ter začne presti. — Ko je bilo okolo poludne, položi vreteno stráni v travo, pomolí kozama po košček kruha, nabere jagod, naobeduje se, ter pticam drobtinice metáje vesela govóri: „ljubi moji kozíci, denes hočem zopet plesati.“ — V tem veselo poskoči, roki dene križem ter je baš hotela poskusiti, ali zna tako plesati, kakor óna prekrasna gospa, — a gospa stóji uže pred njó.

„Skupaj hočevi plesati, skupaj,“ reče gospá ter se Betuški prijaznjívo nasmehne, nežno jo prime za roko, in v tem hipu se zasliši tudi veselo petje z bližnjega drevesa, da sta bili prisiljeni sukati se v plesanji s hitrim korakom povsod okolo. Zopet je Betuška pozabila vretena in materinih koz, ničesa nij videla, samo krasno gospó, katere vitko telo se je na vse strani gibalo, kakor verba; slišala ničesa nij, razven čarobne glasbe, po katerej nje nogi, rekel bi, sami poskakujeta. Tako sta plesali od poludne dor do večera. — Gospa zdaj prestane in glasba umolkne. Betuška se ozre ter vidi, da je bilo solnce uže za gorami. Jokáje začne stezati nežni ročici, a pogledavši na vreteno, misli v sebi: kaj li mati poreče.

„Daj mi sem torbico; jaz ti nadomestim, kar si denes zamudla,“ reče zala gospá. Betuška jej torbico podá, a ona v tem hipu z njo mahne, ter jo

kmalu zopet verne, rekoč: „ne tukaj, nego domá pogledi, kaj imaš v njej; potem izgine, kakor da bi jo sam veter odnesel. Betuška se je bala, takój v torbico pogledati, a ko je bila na polu pota, nij si mogla kaj, da ne bi pogledala vanjo. Torbica je bila tako lehka, da bi kedó mislil, v njej res ničesa nij; zato jo je gnalo, pogledati, ali je nij gospa morebiti prevarila. A kako se ustraši, ko torbico najde polno brezovega listja! — Zdaj začne gorko jokati, ter se jezí, da se je dala tako lahko prevaríti. V serditosti verže iz torbice polno pest listja; hotela je vse iztresti, a mislila je: „ej, rajša potresem to listje v hlev pod kôzi, da bosta imeli mehko ležišče.“ Tako ostavi listje v torbici. Nekoliko se je bala domóv iti. Na hižnem pragu je pričakuje mati, vsa nekako osupla. „Za Boga, kakšno vreteno preje si mi včeraj prinesla, draga Betuška?“ To so bile nje prve besede.

„„Zakaj?““ bojazljivo vpraša Betuška. — „Ko si ti zjutraj s kozama odšla na pašo, grem jaz prejo motat. Motam in motam — a vreteno je zmirom polno — jedno, dve, tri motovila namotam — a vreteno še nij prazno! Ki vrabec je to prel!“ rečem serdita, in evo, v tem hipu je nestalo preje z vretena, kakor da bi jo kedó odpihnil. Povedi mi, kaj je to?“ — Zdaj Betuška vse na tánko materi pové, kaj se je na paši dogodilo.

„To je Vila,“ zavpije mati vsa prestrašena. „Okolo poludne in z večera jim je ura, da se igrajo. Posebno mladim deklicam so dobre, ter je često bogato obdaré. Vidiš, da si mi to poprej povedala, ne bila bi mermrala in zdaj bi imela polno sobo preje.“

Betuška se opomni torbice ter misli, da bi vendar kaj moglo v njej biti pod ónim brezovim listjem. Tedaj izvleče vreteno ter neizpredeno predívo iz torbice, potlej pogleda vá-njo in na vse gerlo zavpije: „mati, čuda velicega!“ Tudi mati pogleda, in začudi se, da víje z rokama, kajti brezovo listje se je izpreménile v samo čisto zlato! „Gospa mi je še rekla: ne tukaj, nego domá pogledi, kaj imaš v torbi, a jaz neumnica je nijsem slušala,“ serdita reče Betuška. „„Sreča tvoja, da nijsi vsega listja iztresla,““ odgovorí mati. — Jutrodan mati sama odide tja, kjer je Betuška polno pest listja iztresla, ali na cesti nij bilo ničesa, razven samega pustega brezovega listja. A imeli sta uže zdaj mnogo bogastva, ki ga je Betuška prinesla k hiži. Mati si je kupila zemljišče, katero je rodilo dosti lepega pridelka. Betuška je odsihdob nosila krasno obleko in koz jej uže nij bilo treba pasti. A da si tudi je bila vsa vesela in srečna, vendar jej nobena stvar nij zadala toliko veselja, kolikor plesanje s prelepo Vilo. Često je samo zaradi tega hodila v gozd, da bi še kje našla in videla óno krasno gospo; a zaman, — Vile nij potem nikedar zopet bilo.

Zvit popotnik.

Nekdaj, ko so se ljudje še s pošto vozili, bilo je popotovanje mičnejše, poučljivejše in veseléjše, nego li zdaj, ko v naglem teku od kraja do kraja po železnem tiru derčimo; kajti bilo je tedaj popotnikom več prilike in časa, videti tuje ljudi in njih običaje ter ogledovati prijetne kraje, kodar so se vozili.

Kar so zdaj ob železnih cestah kolodvori, to so bila tedaj v malem poštna postojíšča. Na pošti je bivala keréma, kjer je uže vselej popotnikov pripravljen

čakal zajutrek, obed ali večerja, kakor je čas nanesel. Bilo je tudi postavljeno, po koliko plačla zadene človeka; zato je vsak sédel in jedel ter plačal.

Nekdaj več popotnikov o poludné prispeje na poštno postojšče, zatorej baš k obedu. A kerčmar je bil daleč okolo znan skopec, o katerem se je tudi govorilo, da postiljonu mito daje, naj bi vselej konje hitro opravil ter zopet máhoma vpregel, da popotniki vsega ne pojedé.

Ker so se o tem uže poprej pogovarjali, izmisli se nekdo izmej popotnikov nekaj tacega, česar se skopi kerčmar nij nadejal.

Ta popotnik séde za mizo z ostalimi vred, naúmvíši, poprej ne vstati, dokler se do sita ne najé, če tudi pošta brez njega odide.

Zato pri obedu nij hítel; a vsi drugi v največej náglici jedí požirajo. On jedva juho in kos kruha použije, kar postiljon uže zatrobi in kerčmar v hižo priteče, rekoč: „konji so vpreženi!“

Nejevoljno mermranje mej popotniki. Vendar vsi vstanejo izza mize ter odhité na svoje prostore. „Ali so vsi vstopili?“ vpraša postiljon.

„Jednega še nij,“ odgovoré popotniki.

Kerčmar hití v gostilnico ter najde res našega popotnika, mirno in veselo obedujóč.

„Zaostanete, ako se ne popáščíte,“ reče kerčmar.

„Nič za to,“ odgovorí popotnik.

„A vendar je boljše, ako odpotujete; sedež vam je še prazen!“

„Ne, dokler se ne najém, ne odidem. Kosilo sem pošteno plačal, zato se hočem tudi pošteno najésti. Ako pošta ne počaka, naj odrine.“

Pošta je res odšla, a naš popotnik ostál in mirno jedel, dokler je kaj bilo.

„Kruh imate dober, gospod kerčmar, prinesite mi ga še.“

Kerčmar nejevoljen odide in prinese kruha.

„Čujte,“ pokliče natakarja, „kava je tudi potrebna k obédu!“

Natakak mu še kave prinese.

„Gospod kerčmar, zdaj sem vašo kuhinjo počastil, kolikor sem koli mogel, zatorej bi mi spodobno še dodali smodko ali pipo tobaka.“

Kerčmar ustreže tudi tej želji.

„Čaja še, natakak! posebe ga plačam.“

Natakak mu ga prinese.

„Še žlico bi rad!“

A žlice nij bilo najti nobedne, da-si je kerčmar vedel, koliko je bil srebernih žlic pripravil, predno je pošta prišla.

„Ali mislite, da vam bodo ljudje zastonj plačevali kosilo?“ popotnik šaljívo reče.

„Kako? Ménite li morebiti, da je kateri popotnikov žlice odnesel?“

„Kaj treba méniti? Ne ménim samo, nego dobro vem, da so vsi popotniki obed plačali, kakor jaz, a nijso se mogli najésti, zategadelj so žlice za odméno s soboj vzeli.“

Kerčmar naglo skoči na dvorišče, pokliče hlapca ter mu zapové, naj hitro konja osedlá in zdirja za pošto, ki je bila uže precéj daleč.

Hlapec jo dohitévši postiljonu nekaj tiho na uho pové.

Postiljon mahoma oberne ter nazaj vozi do poštnega postojšča.

Ondu jih je uže naš popotnik čakal s kerčmarjem, ter veselo pozdravil, rekoč :

„Kako ste, gospoda? Veseli me, da ste se vernili pó-me.“ V tem séde na svoj prostor.

„Ali ga ne bi hoteli pokazati, kedó je moje žlice odnesel?“ pošepetá mu kerčmar na uho.

„Pokazati? Čajte, gospod kerčmar, najprej vam je treba povedati v pričó svojih tovarišev, da sem jaz pri vas tako pošteno obédoval, kakor sem pošteno plačal. — Žlice najdete v lonci, v katerem mi je bil natakar kave prinesel. Oprostíte, da sem se bil tako pošáлил. A zdaj z Bogom!“

Res najde kerčmar vse žlice, a popotnik s pošto dalje odíde.

J. S—a.

Zli nasledki brezumne šale.

Bárica je bila često pri sosedovih s kolovratom, osobíto po zimi, ko se je mnogo predóhkih deklet iz vasi tam zbiralo. Pridno so se vertéli kolovrati, a še pridneje se je pripovedovalo o čarodejkah, duhovih ter zakletih in začaranih kačah, sploh o različnih praznovernih stvaréh. Dekleta je često izpreletavala kurja polt. Največ je vedela pripovedovati stara gospodinja sama, in to o čistih resničnih dogodbah, katere je slišala od svoje matere, ki je zopet svojo mater imenovala, od katere je to znala. S tega je bila Bárica zeló boječa. Vsaka stvarca jo je splášila in vsak količkej nenavaden prigodek pretresnil z velikim strahom. Njen oče, razumen kmet, prišel je temu stoperv takrat na sled, ko je bilo uže prepozno. Izkušal jo je o vseh praznovernih neumnostih preučiti, a nij se mu dalo. Bárica je bila in ostala plášljíva, boječa deklica.

Neki večer, bilo je majnika meseca, trebalo je Bárici nenavadno dolgo bedéti in pomagati pri nujnem delu. Naposled ura odbije dvanajst, a ona zeló trudna leže v posteljo. K malu vsa prestrašena k višku skoči. „Oče! oče!“ pokliče plaha. — Jedva so jo toliko umírili, da je povedala, česa se bojí. „Duh, duh!“ zašepetá; „videla sem ga; klical me je.“

„Ne bodi neumna otrok!“ odgovorí oče; „odkod bi duha bilo?“

„Čujte, čujte!“ zopet zavpije. Res je bilo skozi okno slišati, kakor zamolklo klicanje. Oče posluša. — „Ha, neumna deklica,“ reče, „to nij duh; to je sova, ki zúnaj sedí na orehu.“

„Sova!“ zavpije Bárica vsa preplašena, „oh Bog, smert se mi bliža!“

„Kakšna smert? Čakaj, čakaj, jaz napravim napoko.“ Oče vzame nabito puško. Zopet se je slišalo klicati. Kmet odpre okno, in ker je bilo zunaj vse temno, pomeri nekako tja, od kodar je slišal ponočni glas, ter sproži — pok; potem pretrésljiv krik in zamolkel padec.

Dragi Bog, kaj je to! zavpije kmet in odhití v vert. Tam pod orehom leží sosedov Ivko, živ deček. Prišel je bil boječe deklice strášit. Sreča, da nij bil zeló zadét; a svojo neumno šalo je plačal sè zlómljeno roko in z velikimi mukami od rán.

Meta Pukl.

Popotovanje po zraku.

Evo, čoln po novem zdélan,
Štiri nôge v zrak moli,
Spodaj mizi je podoben,
Če pogléd me ne slepi.

Na vervicah zanj privezan
Ves napáhnjen je balón;
„Ta nas od zemljé privzdigne,“
Bratcem reče zdaj Antón.

Poln čolnič in ves prostóreck
Vže je prenatláčen rés;
Vendar Hektor, zvesti psiček,
Séde zdaj široko vmés.

A potrebno je, da pride
Tudi Mirkov ljubi konj,
Lep lesén je, na koléscih,
In brez njega vse zastonj!

Vsi brodníki so nemírni,
Skok in vrisk je sem ter tjá;
„Pázi, pázi, da Andrejčka
Ne preverneš mi na tlá!“

Ivko, najstarejši bratec,
Čópast si klobúk je vzel
In popótno še čez pléci
Lépo torbico pripél.

Tudi íma — kaj ga nê bi? —
Od papirja daljnoglád,
Da na tántko vse pregléda,
Kar mu pride kje na mêt.

Ivko poje, Hektor laje,
Mirko je smehú ves poln,
Tonček z bičem terdno póka
Ino v zrak poganja čoln.

Srečen pot, družina mlada!
Plavaj z Bogom v daljni svet;
Zdaj užívaš dní najlepše,
Dní otročjih zlatih lét!

Lujiza Pesjakova.

Slamica, kamenček in bobek.

Slamica, kamenček in bobek so skupaj šli po svetu. Pridejo do široke vode ter je ne morejo prefti. Slamica se oglasi: „čujta me, temu je lahko pomoči; jaz léžem in vama naredim berv, da pojmeta preko vode.“ Bobek preíde prvi ter srečno dospéje na óno stran. A kamenček pride jedva do srede, obalí se in pade v vodo, kjer vtone. Bobek je stal na suhem ter videl nezgódo, in se je tako smijal, da mu trebuh počí. Na srečo njegovo mimo pride črevljár. Ta se bobka usmili ter mu župánec na trebuh prišije. — Zato še denes nosijo vsi bobki na trebuhu černo kerpico, kakoršen je župánec na starem črevljí.

Usmiljen otrok.

V hudej zimi je uboga ženica lazila od hiže do hiže, iskáje hrane in gorkote. Vsa se je od mraza tresla. Mimo pride bogata, lepo oblečena gospá. Ženica je poprosi darú, a terdoserčna gospá se ne ozre ná-njo. To je videl nekak deček. Priteče k njej, poseže si v žep ter jej podá jedini svoj novčič. Gledal ga je od daleč gospod duhovnik, vesel dobrega otroka. Pokliče ga k sebi, ter deček pride ves boječ. „Nij si storil zlega,“ reče duhovnik, „čemu se bojiš? Kaj si dal ženici?“ — „Samo novčič,“ odgovori deček; „več nijsem imel.“ Duhovnik mu velí: „dobro si storil, ljubi otrok! Da umeješ, kako so taka dela po godi Bogu in ljudém, povernem ti jaz, kar si dal, ker novcev sam potrebuješ; ná!“ Dá mu gospod sreberno dvajsetíco. Deček je nij hotel vzeti, ker se mu je zdelo, da je preveč. Po daljšem prigovoru jo vzame, zahvali gospoda in odide. Duhovnik za njim gleda, kam pojde; a deček steče za ubogo starko ter jej podá tudi to dvajsetíco.

A. Z.

Kdor umé, njemu dvé.

(Serbska narodna pripovedka šaljíva.)

Bil je strije in sinovec. Reče sinovec strijcu: „hajdi strije, da ideva po svetu.“ Strije pristane ter odideta. Idóč potem doídeta človeka, vodéčega dvoje ovác na ozlíci.*) Tedaj reče sinovec strijcu: „hajdi da ukradeva to dvoje ovác.“ A strije mu odgovori: „kako hočeva ukrasti, kadar ji vodi na ozlíci?“ A on mu reče: „lehko ukradeva; naj ukradem jaz.“ Ondaj odide poberzo naprej ter izuje jeden črévelj in ga verže na pot, kodar pojde ón z ovcama, ter se skrije kraj pota. Kadar pride ón, ki je gnal dvoje ovác, vzdigne črévelj a zopet ga odverže, govoreč: „kaj mi hoče samo jeden?“ Slišavši to sinovec poteče zopet naprej in še drugi črévelj izuje ter verže na pot in se zopet skrije. Kadar ón z ovcama zopet vidi še drugi črévelj, ondaj mu je žal, ka pervega nij vzal, ter priveže svojih dvoje ovác kraj pota za drevo in se poverne po črévelj, da bi oba sestavil. V tem se priplazi sinovec, odréši obe ovcí in odvêde strijcu. Posled tega ideta dalje strije in sinovec po svetu. Idóč tako vidita človeka orjóčega njivo z dvema voloma. Tedaj reče sinovec strijcu: „hajdi da mu ukradeva jednega vola od orala!“ A strije mu odgovori: „kako hočeva ukrasti vola izpred človeka?“ A ón reče: lahko ukradeva. Nu, pojdi na ón kamen, sédi in víči neprestano: „čudim se,“ ter kadar pride k tebi vprašat, čemu se čudiš, a ti mu reci, da se čudiš njemu, ka orje na jednom volu.“ Strije posluša sinovca, odide in séde na kamen ter ga stane kričanje: „čudim se! čudim se!“ Kadar se je uže zdelo zadosti ónemu človeku, ki je oral, poslušajoč ga, ustavi voli, odide in vpraša: „čemu se čudiš, bes te opáli!“ A on mu s kamena odgovori: „čudim se tebi, ka orješ z jednim volom.“ A orač mu odgovori: „ne orjem z jednim, nego z dvema.“ Tedaj se berže bolje poverne k oralu,

*) Ozlíca je štrik (Strick.)

da vidi, ali sta mu oba vola. Kadar tam, a sinovec se je uže bil priplazil in ukral vola od orala. Tako strije in sinovec odženeta vola in dvoje ovác. Idóč od tod prideta do pečine. Ondu staneta in zakoljeta ovco, odereta jo na méh in izpečeta. A kadar je bila pečena, strije reče sinovcu: „pojdiva jest.“ A sinovec mu odgovorí: „pojdeva, strije, kadar se malo ohladí; nego najpervo hajdi da se strášiva, ter kateri koga preplaši, ta da prvi začne jesti.“ Strije pristane na to, izide pred pečino ter jame strašiti: „bav! bav! bav!“ A sinovec mu odgovorí iz pečine: „ne bojim ti se jaz bavkanja; ti si, strije!“ Tedaj pride strije v pečino a sinovec izide ven ter vzame kožo zaklane ovce in jo napihni ter udri po njej s palico in víči: „joj za Boga, nijsem jaz! — Strije je.“ Strije v pečini, kadar to začuje, prepade se, misleč, da je prišel mož, kateremu sta dvoje ovác ukrala, ter na drugo stran zbeží domov brez nič, in tako sinovcu ostane vse. — Kdor umé, njemu dvé.

Poslušajte, kaj pridnost more.

Mnogo otrok znam, ki so se po več let šólali, vendar niti svojega imena prav zapisati ne uméjo. A koliko more pridnost, ako je človek pripráven, to naj vam pokaže ta povést:

Na Angleškem je živel otrok, ki se je bil brez rok poródil. Ko je malo odrastel, vadal se je pridno z nogama in s persti na nogah. Kmalu je znal jesti sè žlico in vilicami. Učil se je pozneje črevlje snažiti, konje sedlati in različna druga dela opravljati. Naučil se je tudi še pisati. Bil je naposled imovít človek, ki je ubožcem mnogo dobrega storil.

Vesele počitnice.

Drom tòm, drom tòm, drom tòm, drom tòm

Svobòdni zdaj otroci smo,
Težáv, učénja némamo;
Končála se je šola vžé,
In to nam vsem hladí sercé;
— vsem hladí sercé!

Drom tòm, drom tòm, drom tòm, drom tòm!

Domá lepó smo brez skerbí,
A to samó še malo dnij;
Ko se prikaže svet' Mihèl,
Počítek bode h koncu šèl;
— bode h koncu šèl!

Drom tòm, drom tòm, drom tòm, drom tòm!

Zató veselí pójmo zdàj,
Doklèr je še počítnic kàj,
Da s knjigo vsak vesel' zletí
V ljubljanske pòtlej spet klopi;
— pòtlej spet klopi!

Cesar Mavricij in Slovėni.

Cesar Mavricij je 590 let po Kristu z vojsko šel na Obre, kateri so bili sebi na pomoč vzdignili vse nekeršćene séverske narode. Vojaki cesarja Mavricija štiri dni hodá od mesta Herakleje srećajo tri ćloveke velícega telesa, ćudno oblećene. Ti moźje niso imeli niti šlema (ćelade), niti meća ali kacega oroźja, a vsak je nesel ćevnico (ćitre). Cesar jih vpraša, „od kođ so, kaj delajo ter ćemú gredó v cesarstvo?“ Odgovoré mu slovėnski: „moźje Slovėni smo iz daljne zemlje na obálah vzhodnega morja, kjer živé zadnji ljudje našega naroda. Oberski han (poglavar) je k našim ųupanom odpravil poslaníke in darove, da bi mu ljudj na vojsko dali. ųupani so darove prijeli, a vojske mu niso poslali; kajti daleć je naša zemlja in potje so neugodni. Mi smo hodili petnajst mesecev, da smo hanu prinesli besede slovėnskih ųupanov. Han razgnjévvavši se reće zapreti nas k jetníkom, kakor nij po zakonu. A pripovedovali so nam, kolikšna je oblast in kakovo blagodušje rimskih ljudj; zato smo pobegnili, da bi šli v Tracijo zemljo. Te ćevnice so nam jedíno oroźje, katero uméjemo, ne misleć o bojih in vojnah.“ — Mavricij je Slovėne prijaznjívo prijel in ćudil se kreposti njih teles ter je poslal v mesto Herakléjo.

Klobučarstvo.

Glava je starejšina vsega telesa, zato je treba, da jo najbolj pazimo, ako nam je do zdravja. Obtorej nosimo klobuke ali skriljáke; a mnogo jih je, ki ne vedó, kako se klobuci delajo. Će klobuk dobro pogledamo, opázimo takój, da je ob samej ųivalskej dlaki, katera je raznoverstno uravnana ter v celoto sestavljena. Ta v celoto stepena dlaka se imenuje polst ali klobučína. Polst so ljudje starih ćasov rabili v obleko in klobuke; pozneje, ko so začeli sukno tkati, jemali so polst samo v klobuke, a v novejšem ćasu rabi tudi v razno zimsko obutelj. V zaćetku so bili klobuci tacega lica, kakoršnega je bila dlaka; a pozneje so je šarili (barvali) tako, kakor je zahtevalo rokodelstvo tistih ljudj, katerim so bili odmenjeni. Lovci n. pr. so nosili zelene, pekárji in mlinarji višnjave klobuke itd. Stoperv s poćetkom 16. veka so jeli nositi ćerne klobuke. V tem veku so klobuke od bobrove dlake imeli samo cesarji in kralji. A zdaj se uže klobuci sploh delajo o bobrovej dlaki. Zeló so lepi, a tudi zeló dragi, zaradi ćesar bobrovo dlako navadno mešajo z drugo, da zatorej nij klobukov ob samej bobrovej dlaki. Klobuci se delajo tudi ob velblodovej dlaki, ovćejej volni, zajćejej dlaki itd. Najprostejša polst je od kravje in telećeje dlake.

V novejšem ćasu so klobučarji polst začeli tako pripravljati, da je notranje lice na klobuku od slabejše a vnanje od boljše dlake. Stoperv pred 30 leti so izmislili klobuke, ki se ne premoćijo. Zdaj je delajo tudi uže ob svili in drugih rastlinskih snovéh.

Klobučarji dlako, dokler je še na koźi, namoćijo v nekej ostrej (jedkej) tekoćni, denó po dve koźi drugo k drugej, da se nekaj dnij strojijo, potem je posušé ter dlako s posebnim noźem obrijejo.

Stoperv zdaj se klobučarjem začne vaźno delo, namreć dlako ali volno plastíti: odmerivši na vési (vagi), kolikor je treba dlake ali volne, razdelj jo klobučár potlej na majhene kupćke, vzame jeden kupćek ter dene ga na klobučarsko tvorílo (model), nad katerim visi pahálo, podobno goselskemu loku. Z njim

razbija dlako ali volno, dokler se vsa ne razperši, k višku ne vzdigne ter potlej zopet doli na široko ne pada. Od vsacega kupčka te verste je po jedna plast. Dve taki plasti klobučine potrebuje klobuk.

Potem se plasti namočijo z vodo, omotajo s kerpami ter valjajo, dokler se ne upolsté, rekše prestoré v polst ali klobučino. Posled tega se dene polst na lesena tvorila ter nateza s podvijačem in valom, dokler klobuk ne dobođe prave podobe. Nazadnje klobuke ogladijo, obrežejo in obšijejo.

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšič.)

Ako vzamete prvi list letošnjega „Vertca“ v roke, našli bode, da smo si metersko mero po njenej rabi razdelili v štiri oddelke, ter da mi ostaje še samo utežna mera, o katerej je treba, da vam nekoliko povem. Poslušajte tedaj pazno, prepričali se bode, da tudi tukaj nij nič novega, nego samo imé je drugačno.

Utežne mere so osnovane na podlagi telesnih mer.

Znano vam je, da nam utežna mera pové, koliko centov, funtov, lotov itd. tehta katera koli stvar, zató bode, da mora jednôta pri novej utežnej meri tudi teža kake reči biti, in sicer take reči, katera se ne izpreminja, ter si jo zmirôm jednako napraviti moremo.

Jednôta otle ali posodne mere je, kakor ste to uže slišali v predzadnjem listu „Vertca“, liter t. j. otel kubik, katerega vsak rob je 1 decimeter dolg. Ta kubični decimeter daje tudi jednôto utežnej meri. Francozi so namreč liter vode napolnili s čisto (destilovano) vodo za toplote 4 stopinj Celsijevega toplomera ter jo v zrakapraznem prostoru natančno izvagali. Po tej teži so potlej dalje izračunili težo kubičnega centimetra ali milimetra ter so to novo težo imenovali „gram“, ki je jednôta novih utežnih mer ter se zaznamená z začetno čerko „g.“ Gram je blizu $\frac{1}{20}$ lota.

Po gramu so dalje napravili druge mere in vage, a to vse po desetinskej delitvi in množitvi, kakor vam je to od metra znano.

Jednôta utežne mere je tedaj: gram, ki ga za večje teže pomnožujemo, a za manjše delimo, vse po desetinskej množitvi in delitvi. Po tem takem imamo sledeči pregled:

Mirija-	}	gram	10-000 gramov,
Kilo-			1000 „
Hekto-			100 „
Deka-			10 „
deci-	}		$\frac{1}{10}$ grama,
centi-			$\frac{1}{100}$ „
mili-			$\frac{1}{1000}$ „

Kot nove postavne utežne mere bodemo vprihodnje imeli: Kilogram (Kg) = 1000 gramov in Dekagram (Dg) = $\frac{1}{100}$ Kg. Nadalje gram (g) = $\frac{1}{1000}$ Kg, decigram (dg) = $\frac{1}{10000}$ Kg, centigram (cg) = $\frac{1}{100000}$ Kg, miligram (mg) = $\frac{1}{1000000}$ Kg. — 100 Kilogramov imenovali bodemo meterski cent.

Ako novo utežno mero primerimo z našimi dosedanjimi utežmi, najdemo mej njimi sledeče razmerje:

1 Kilogram	= 1.785523 dun. funta;	približno	$1\frac{4}{5}$ funta;
1 Dekagram	= 0.571367 lota,	„	$\frac{4}{7}$ lota;
1 Kilogram	= 2.380697 lek. funta,	„	$2\frac{3}{8}$ lek. funta;
1 Kilogram	= 3.562928 dun. marke,	„	$3\frac{4}{7}$ marke;
1 gram	= 4.855099 dun. karata,	„	$4\frac{6}{7}$ karata.

A stara mera stoji z novo v tem-le razmerji:

1 dun. funt	= 0.560060 Kilogr.,	približno	$\frac{5}{9}$ Kilogr.;
1 dun. lot	= 1.750187 Dekagr.,	„	$1\frac{3}{4}$ Dekagr.;
1 lek. funt	= 0.420045 Kilogr.,	„	$\frac{8}{19}$ Kilogr.;
1 dun. marka	= 0.280668 Kilogr.,	„	$\frac{7}{24}$ Kilogr.;
1 dun. kurat	= 0.205969 grama,	„	$\frac{7}{35}$ grama.

Namesto našega desedanjega funta bodemo jemali vprihodnje polovico Kilograma, ki je blizu za $3\frac{1}{2}$ lota menj nego-li dosedanji funt.

Tako vam sem ob kratkem razložil novo metersko mero, ter vam povedal vse, kar je neobhodno potreba, da znate primerjati novo mero s staro in narobe.

A zdaj je na tem, da vse to pridno berete, ter si dobro v glavo vtisnete vse, kar vam sem razlagal, ako vam je do tega, da bodete znali stare mere in uteži v nove izpreminjati in narobe, o čemur bodemo, ako nam Bog zdravje podelj, še kaj izpregovorili, predno se uvede nova avstrijska mera in vaga v občno rabo.

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Vikunja.

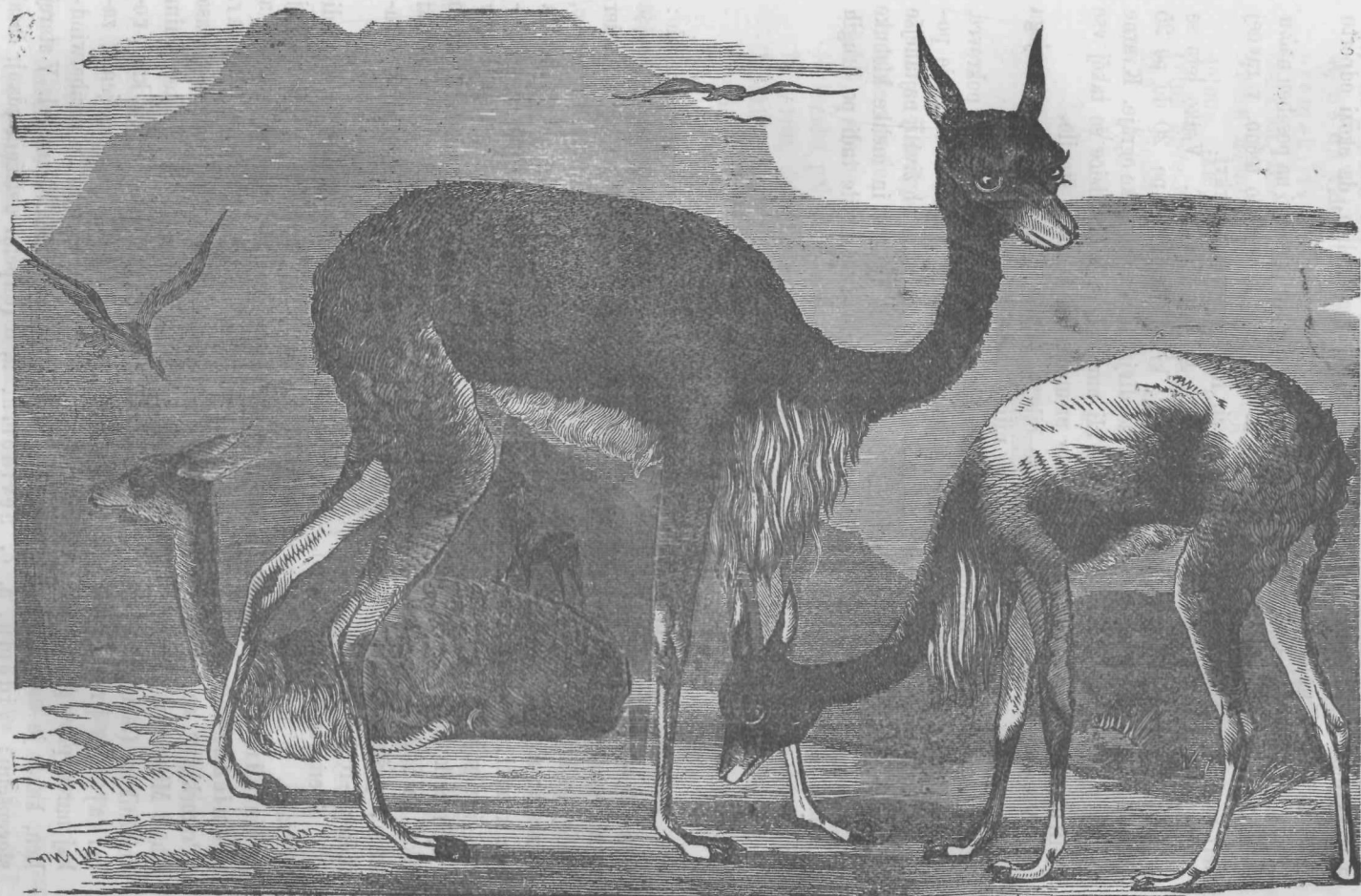
Vikunja (*Auchénia vikúña*) je manjša od navadne, domače serne. Živi na ameriških gorah, Andes imenovanih. Glava, gornja stran vratú, trup in stegna so pokrita z rudečkasto-rumeno, a dolnji del vratú in notranje strani nog z jasno-rujavo dlako. Na vratú ima belo, na persih tudi belo, do pet palcev dolgo dlako. O vlažnem vremenu živi na visokih andskih gorah, kjer rastline dosti slabo rastó. A ker ima mehke in občutljive parkljece, derži se zmirom samo travnikov, ter ne ide nikoli, naj jej pretí tudi največja pogibelj, na kamenite in sterme verhove. O vročem vremenu, kedar na andskih gorah vse rastline usehnó ter poginejo, pomaknejo se vikunje v nižave.

Meseca februarja vikunja skotí po jednega mladiča, kateri je posebno terden in hiter, ko jedva pride na svet. Samci živé posebej a samice tudi posebej v četah, v katerih je po 25 do po 30 glav.

Včasih se dobodo vikunje tudi posamezne; ondaj je lahko polové v zaderge (zanke).

Indijani nikoli vikunj ne ubijajo s puško, nego ná-nje naredé velik lov na poseben način.

Na lov nesó s soboj veliko klobko vrvee. Na primernem mestu v ravnini vtaknejo kole v zemljo, 12 do 15 korakov nárazno, ter je potlej poltretji séženj

Vikunja.

visoko zvežejo z vrvcu, na katero Indijanke privežejo različno kake pisane kerpe (cunje). Ko je taka ograja gotova, ki méri časi po pol ure hoda na okrog, razidejo se moški, katerih nekoliko objezdi navadno vso okolico, da skozi odperto verzel naženó vikunje v ograjo.

Ko so nagnali dosti vikunj, zapró vso ograjo, ter je začnó na poseben način loviti. Polovljene vikunje potlej pobijejo, a vse meso, ki je verlo tečno, v ravnej meri razdelé mej tiste, kar jih je mej lovci. Kože pripadejo cerkvi.

V starej dobi so posebno Američani mnogo vikunj pobili. Vsako leto se je zbralo po 25.000 do po 30.000 Indijanov, ki so napravili po 20 do po 25 milj velik okrog, v katerem so pognali vso divjačino v velikanske ograje. Kvarne živali, kakor n. pr. medvede, kugnarje ali ameriške leve in lisice so takój vse pobili; a jelenov, vikunj, sern itd. samo primerno in določeno število.

Vikunje se lahko vdomačé, ako so bile še mlade ujete. Potlej se svojega gospodarja zeló rade derzé in hodijo za njim, kakor kak psiček.

Uže 16. véka so Indijani od volne te živali gotovíli jako drage pokrovice, ki so bili videti, kakor da so od bele svile. A obleka od volne te živáli je posebno ob vročini jako ugodna. Tudi zdaj še delajo od volne teh živálij najtanejše ter najterdnejše tkaníne, ki jako drago stojé. Tudi čerste in mehke klobuke delajo od nje. Žal, ker se dosihdob vikunje še niso udomačile tudi po drugih krajih.

Jezikoslovne stvari.

Zamórec, zamúrec, der Mohr. — To je pokažéna oblika, zméšana z besedo: morje in z besedo: mur (der Mohr); kajti v resnici je: zamórec človek, prebivajóč za morjem, kakor je: primórec mož pri morji. Staroslovenski je bilo: murinü (der Mohr), in Trubar, Dalmatin, Bohorič, Megiser vsi pišó: mur; Kuzmiču rabi: černeck, namesto: mur, kajti: mur znači res čern. Stóperv konci 17. veka se je ta oblika jela kvariti, in to zopet mej kranjskimi Slovenci, kateri so uže toliko slovensčine gnjusno skoderčáli. Lipávski kapucín Joannes Baptista a s. Cruce v svojih cerkovnih govorih 1696. leta na 251. stráni še piše: murske dežeze, a takój na 252. stráni uže: zamursko deželo. Trebalo bi jeziku zopet poverniti staro, pošteno obliko: múr,—ra, mošk. sp., namesto debele neumnosti: zamórec,—rca.

Premíčün * (beweglich). — O tem ne grešímo jedíni Slovenci, nego tudi Hrvatje, in tí morebiti še neukrétnjeje od nas. Kaj je premekljív in kaj premíčün? Premekljív je tist, kdor hoče ali more kako stvar premekniti, a premíčün, kdor se dá premekniti: premekljív je človek, premíčna je stvar. „Premekljív“ se v svojem zanačénji bliža tvornemu deléžniku zdanjega časa (thät. Mittelwort der Gegenwart); a „premíčün“ si je zopet v rodu s terpélnim deléžnikom (leid. Mittelwort), zategadelj je premekljív malo ne to, kar premikajóč, a premíčün malo ne to, kar premáknen. Zdaj uméjemo, zakaj narod prav govóri: neizrečén unaussprechlich, nezmágan unüberwindlich, kakor je tudi Latincu invictus bil tist, kogar nihče nij zmogel. V starej slovensčini: vidomü, a, o, nevidomü, a, o (terpélni deléžnik zdanj. časa)

---

* Pisme „ü“ stojí namesto polglasnika, kakoršen je v besedi: „pès.

znači to, kar se baš zdaj vidi ali ne vidi (was eben jetzt gesehen wird oder nicht gesehen wird); a poleg tega je vidomo, nevidomo tudi to, kar se dá ali ne dá videti (sichtbar, unsichtbar). — V kakoršnem razmerju sta si besedi: premekljiv in premičün, v tacem tudi: slišljiv in slšün, zaslužljiv in zaslúžün, zmotljiv in zmótün, neizrekljiv in neizrécün, neizrécün (poleg: neizrečen), dvomljiv in dvömün, overgljiv in overžün, vidljiv in vídün, dolbljiv in dôlbün, vklépljiv in vklépün, pogótljiv in pogóltün, slepljiv in slépün, nesterpeljiv ungeduldig, nesterpün unerträglich, zadušljiv in zadúšün, dvigljiv in dvížün: prebávljiv, neprebávljiv je želodec, prebávna, neprebávna je hrana itd.

Razne stvari.

Drobtine.

(Luna) je telo, ki je najbliže naše zemlje, zatorej tudi nje poveršje bolj znamo. Sploh moremo reči, da je lunska polovica, katero mi vidimo, hribovita, ravna in tudi vderta. Visokost lunskih gor in globočino njenih žrel so zvezdoznanci uže precěj na tanko pogóčili. Najvišji hribje so do po 4200 toaz (3806·7 toaz je 1 milja) visoki, a najglobokejša žrela do po 1600 toaz globoka.

(Smodnik) je zmes, katera ima 75 delov solitra, 12 delov žvepla in 13 delov ogljija. Vsako posebe se to na drobno semélje, kar se dá, in potlej vse troje zmóči ter dobro premeša; to zmes preženó skozi sita, da se storé zernca, katera se potem z mervco ogljénega prahú verté v málih sódcih in tako ogladijo.

(Porcelan), Kitajcem uže davno znan, izúmel je v Nemcih stoperv 1703 l. kemik Böttcher, ki je imel od izbornega saskega kneza Joahima povelje, zlato delati. Mož je razno kaj poskušal, mešal in topíl, ter naposled dobil — ne zlata, nego lepo belo stvar, porcelan imenovano, ki je bila vir obilega zaslúžka mestu Mišnji, kjer se je 1710. leta ustanovila prva porcelanska továrnica.

Kratkočasnice.

* Učenec je v učilnici tovariša vprašal, koliko je ura. Ta mu odgovorí: „po šoli ti povem, zdaj ne utegnem.“

* Oče je često svaríl sina, ki je bil zeló samopašen, da bi se nekoliko bolj Boga bal. Sinu je bilo tega dosti, in reče: „dovolj se ga bojím, ker po vse mesece in leta ne grem k njemu v cerkev.“

* Prosják: prosim vas, da mi kaj podelite vbogaimé, ker sem zeló lačen.

Gospod: ali vas nij sram prosjačiti? Terden in čverst ste še, zakaj ne delate?

Prosják: i nu, če delam, potlej sem še lačnejši.

* Preskušal v Škofji Loki
Učenecv mladi ród
V številjenja začetkih
Duhóvni je gospód.

Na versti je pekárski
Bil majhen deček zdaj:
„Nu, koliko je krajcar
In še en krajcar, kaj?“

Blažek se kar nasmeje,
Zobé pokaže vse:
„„Oj, krajcar in en krajcar,
To — ena žemlja je!““

* Popotnika so tatje na potu zgrabili in mu rekli, da ga hoté ubíti. On jim odgovorí: „ako me ubijete, spravim vse vas na véšala.“

* Sosed vpraša soseda: ali si vóli uže napasel? Pol ure te nij iz hleva.“ Ta mu odgovorí: „kaj je tebi do mojil volov?“ — „I nu, posodil bi mi je, da je poženem na semenj ter prodám; potem bi ti je zopet vernil, kadar je nazaj dobodem.“

Računska naloga.

(Priobčil Fr. Tomšič.)

„Koliko let ima vaša lepa in prijaznjava hčerka?“ vpraša popotnik čverstega očeta kerčmarja. Kerčmar se nasmehne, kapico na desno potisne, ter reče: „Moja žena je bila baš 18 let stara, ko sva dobila to preljubo dete. Ako pa zdanja materina leta množite sè hčerkinimi, dobite uprav Abrahamovo starost, ki je 175. leto doživel.“

Koliko let ima mati, koliko hči?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rebusa.

(Iz zbirke A. V. T.)

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Uganke.

(Priobčil A. Z.)

1) Vodo preskoči, kopita si ne zmoči. Kaj je to?

2) Golín v kosmatina leze. Kaj je to?

3) Ima dušo in teló, vendar nij živó.

Kaj je to?

4) Kadar me solnce obsije mnogo vem, drugače ne vem nič. Kaj je to?

5) Človek je in človek nij. Kaj je to?

6) Uho imam, nosa nemam, očij ne, ust ne; rob imam, in kadar ta rob ugrizne, zeló zabolí. Kaj je to?

(Odgonetke ugank v prihodnjem listu.)

Rešitev računske naloge v 8. listu „Vertca.“

Jaz sem zdaj star 6 let, čez 10 let bodem 16; sestra je zdaj stara 5 „ „ 10 „ bode 15;

Skupaj 11 let skupaj 31 let.
Oče trikrat toliko je 33 let,
strije 2 leti manj nego oče, je 31 let.

To nalogo so prav rešili: Gg. France Kljun, feldvebelj v Ljubljani; Anton Berčič, učit. v Št. Ivanu pri Matenji vasi; Alojzi Škoda iz Zaplaza; Narodna šola v Ajdovščini; Narodna šola v Rifenbergu; France Simonič in Vincencij Kotzmuth učenca pri sv. Urbanu zunaj Ptuja. — Gospica Marijanca Sovanova v Ljubljani.

Slovstvene novice.

„Bršljan“ list sa slikami za mladež početnih škola. I. Tečaj. Izdalo učiteljsko društvo „Narodna škola.“ Uredio Ljudevit Tomšič, učitelj doljnogradske učione. U Zagreb 1874. Tisak Lav. Hartmān-a i družbe. — Uže poprej smo često opomneli naše čast. čitatelje, ki so hervatskega jezika zmožni ali se ga vsaj naučiti želé, da bi segli po „Bršljanu,“ ki donāša mnogo lepega in poučljivega gradiva za šolsko mladež. Priporočamo ga zdaj tem bolj, ker je s 5. zvezkom zveršil svoj prvi tečaj ter stoji vseh 5 zvezkov s prelepim ovitkom terdo vezan samo 1 gold. 20 kr., sè zlatorezom 1 gld. 50 kr. — Dobiva se pri Cezaru Haseku, učitelju višje djevojačke šole u Zagrebu, blagajniku „Narodne škole.“

LISTNICA. Gg. F. G. v V.: [imate prav; ako bi slovenski učitelji skerbeli in delali na to, da bi vsaka šola imela vsaj po jeden iztisek „Vertca“, lahko bi prinesel potlej „Vertec“ z vsakim listom kako prilogo. To je tudi naša želja; a „Vertec“ ima še zmirom premalo podpornikov, da bi se kaj takega uresničiti moglo. Nu kar nij, morda bode sčasoma. — D. M. v R.: Da „Vertca ne dobivate redno, nij smo mi krivi, povprašajte na Vašej pošti. — F. C. v Z.: Vašej želji ustrezemo berž ko nam bode mogoče. Primite naš pri-serčni pozdrav!

Imamo še nekaj iztiskov „Vertca“ s 1871. in 1872. leta terdo vezanih po 2 gld. iztisk.

Z letošnjega leta se dobodo še vse do sedaj na svetlo izišle številke ter novim naročnikom lahko še z vsemi številkami postrežemo.

Uredništvo.